

Cambia și biletul la ordin – privire comparativă

Lector univ. dr. **Ileana VOICA**¹

Rezumat

Lucrarea prezintă regimul juridic al cambiei și cel al biletului la ordin, precum și asemănările și deosebirile dintre cambie și bilet la ordin în dreptul românesc și în dreptul internațional privat. Sunt analizate în acest articol modalitățile de emitere a cambiei și a biletului la ordin, mențiunile esențiale pe care trebuie să le cuprindă cambia și biletul la ordin, drepturile și obligațiile rezultate din înscrisul cambial și din biletul la ordin, transmiterea cambiei și a biletului la ordin, prezentarea cambiei și a biletului la ordin plată în original sau prin trunchiere (în format electronic), legea aplicabilă cambiei și biletului la ordin în dreptul comerțului internațional. Articolul cercetează și reglementarea în noul Cod civil român a aspectelor de drept internațional privat privind cambia și biletul la ordin. Concluziile articolului subliniază utilitatea deosebită a acestor titluri de valoare pentru economia de piață contemporană. Instituționalizarea circulației titlurilor de valoare reprezintă una dintre cele mai importante contribuții ale dreptului comercial la progresul activității comerciale moderne.

Cuvinte-cheie: cambie, bilet la ordin, trăgător, tras, emitent, acceptare.

Clasificare JEL: K29

1. Considerații introductive

Una din formele juridice moderne ale circulației bunurilor o constituie circulația înscrisurilor (titlurilor) care încorporează anumite valori patrimoniale. Aceste valori circulă prin transmiterea înscrisurilor care le reprezintă, înscrisuri cum ar fi: acțiunile și obligațiunile emise de societățile pe acțiuni, cambia, biletul la ordin, conosamentul etc.

Instituționalizarea circulației titlurilor reprezintă una dintre cele mai importante contribuții ale dreptului comercial la progresul activității comerciale moderne.²

Pentru desemnarea titlurilor ce încorporează anumite valori patrimoniale este folosită noțiunea generică de *titluri de credit* sau *titluri de valoare*. Noțiunea de titluri de credit este folosită în dreptul neolatin. Noțiunea de titluri de valoare aparține dreptului german.³

¹ Ileana Voica, Academia de Studii Economice din București, Departamentul de Drept, ileana_voica@yahoo.com

² D. Galasescu-Pyc, *Cambia și biletul la ordin*, Vol. I, București, Tiparul universitar, 1939, p. 2.

³ S. D. Carpenaru, *Drept comercial roman*, Universul Juridic, București, 2007, p. 547.

Titlul de credit, prin încorporarea dreptului de creanță în document, devine o hârtie-valoare, care poate fi obiect de proprietate și de operații juridice. Soarta creanței este strâns legată de existența documentului. Spre deosebire de orice alt act cu efecte juridice, titlul de credit este esențial pentru soarta creanței încorporate în el. Aceasta nu se poate transmite fără titlu, nu se poate cere plata decât dacă se prezintă titlul, nicio valorificare a dreptului de creanță pe cale juridică nu este posibilă fără titlu și nicio stingere a creanței nu este de conceput fără remiterea titlului.⁴

Astfel, titlul comercial de valoare poate fi definit ca un înscris în temeiul căruia posesorul său legitim este îndrituit să exercite, la o dată determinată, dreptul arătat în înscris.

Titlul comercial de valoare are următoarele caracteristici:

- a) înscrisul are caracter constitutiv, iar dreptul încorporat în titlu nu există fără înscrisul respectiv;
- b) înscrisul are caracter formal, trebuind să îmbrace forma determinată de lege;
- c) înscrisul are caracter literal, deoarece întinderea și natura dreptului, ca și obligația corelativă dreptului sunt determinate exclusiv de mențiunile cuprinse în înscris;
- d) înscrisul conferă un drept autonom deoarece dreptul și obligația corelativă născute din titlu sunt independente față de actul juridic din care decurg (raportul juridic fundamental), iar în cazul transmiterii titlului, dobânditorul va deveni titularul unui drept propriu, care este un drept nou, originar, și nu un drept derivat din cel al transmițătorului.

După conținutul lor, titlurile de credit pot fi clasificate în propriu-zise, reprezentative și de participare.

Titlurile de credit propriu-zise, cunoscute și sub numele de efecte de comerț, cuprind obligația de a achita o sumă de bani determinată sau de a da o cantitate de mărfuri determinate prin gen sau o cantitate de titluri de credit. Sunt asemenea titluri: cambia, biletul la ordin, cecul, obligațiile emise de societățile comerciale, polița de asigurare. Efectele de comerț îndeplinesc funcția de numerar, de instrument de plată. Ele sunt și titluri de credit deoarece dau dreptul titularului de a încasa suma arătată în înscris, iar până la scadență debitorul beneficiază de credit. Deoarece se pot transmite prin mijloacele dreptului comercial, efectele de comerț sunt considerate titluri negociabile.

Titlurile reprezentative sunt acelea care conferă titularului nominalizat un drept real asupra unei cantități de mărfuri aflate în depozit sau în curs de transport; de exemplu: scrisoarea de trăsură, conosamentul, recipisa de depozit, warrantul.

Titlurile de participare certifică numai calitatea de component al unei societăți și nu constituie un drept real și nicio promisiune de prestații viitoare; de exemplu: acțiuni la o societate comercială anonimă, participări la o societate comercială de persoane.

⁴ R. Economu, *Manual practic de drept cambial*, Lumina Lex, București, 1996, p. 5.

2. Cambia

Cambia este folosită pe scară largă atât în raporturile comerciale interne, cât și internaționale. Ea a făcut obiectul unei reglementări juridice unitare. În 1930 la Geneva s-a încheiat convenția referitoare la legea uniformă a cambiei și biletului la ordin.

Cu toate că România nu a aderat la această convenție, cele mai multe prevederi ale legii uniforme au fost preluate în legea română. Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin a folosit ca model legea italiană asupra cambiei și biletului la ordin din 1933, care se întemeia pe legea uniformă a cambiei și biletului la ordin.⁵

Prin O.G. nr. 11/1993, precum și prin O.U.G. nr. 39/2008 au fost aduse unele modificări și completări Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin.

Banca Națională a României a emis anumite norme-cadru privind comerțul făcut de societățile bancare și celelalte instituții de credit cu cambii, bilete la ordin și cecuri, precum și norme tehnice privind cambia și biletul la ordin, potrivit uzanțelor internaționale actuale. Este vorba de Normele-cadru nr. 6/1994 și Normele tehnice nr. 10/1994.

De asemenea, Banca Națională a reglementat un sistem informațional menit să întărească siguranța creditului cambiei, biletului la ordin și cecului, prin crearea Centralei Incidentelor de Plăți (Regulamentul nr. 1/2001).

Deși nu există o definiție legală, cambia a fost definită în doctrină.

Cambia este un înscris prin care o persoană, denumită trăgător sau emitent, dă dispoziție altei persoane, numită tras, să plătească la scadență o sumă de bani unei a treia persoane, denumită beneficiar sau la ordinul acestuia.

Denumirea de cambie provine din cuvântul italian *cambio*, care înseamnă schimb. În reglementarea Codului comercial, cambia era denumită și trată sau poliță.

De regulă, emiterea unei cambii are la bază existența unor raporturi juridice anterioare între persoanele în cauză, care au ca izvor anumite acte juridice. În temeiul acestor raporturi juridice, numite raporturi fundamentale, fiecare persoană are calitatea de creditor sau debitor în raporturile juridice la care participă. Prin emiterea cambiei și efectuarea plății se execută obligațiile din raporturile juridice preexistente.⁶

În doctrină, creanța trăgătorului față de tras, care justifică emiterea cambiei, este numită proviziune sau acoperirea cambiei, iar creanța beneficiarului față de trăgător se numește valoare furnizată.

⁵ Asupra originii cambiei și a evoluției reglementării legale a se vedea D. Galasescu-Pyc, *op. cit.*, vol. I, pp. 58-142, vezi și S. Cristea, *Cambia în dreptul comparat*, Lumina Lex, București, 2001 și P.V. Pătrășcanu, *Cambia, biletul la ordin*, Editura All, București, 1994.

⁶ Asupra cambiei de complezență vezi P. Demetrescu, *Cambia, Biletul la ordin, Cecul*, Tiparul Romanesc, București, 1942, p. 35.

Observăm că emiterea cambiei nu duce la stingerea raporturilor juridice fundamentale. Aceste raporturi juridice subzistă, afară de cazul când părțile au convenit o novație, adică stingerea obligației vechi din raportul fundamental și înlocuirea ei cu o obligație nouă, rezultată din raportul cambial (art. 64 din Legea 58/1934).⁷

Fiind un titlu de credit și, prin urmare, un înscris formal, cambia trebuie să cuprindă anumite mențiuni esențiale, a căror lipsă face ca înscrisul să nu aibă puterea de instrument de valorificare a creditului pe care legea o acordă unui astfel de titlu.

Mențiunile esențiale ale cambiei sunt:

1. denumirea de cambie inserată chiar în cuprinsul titlului și exprimată în limba folosită pentru redactarea lui;
2. ordinul pur și simplu, adică ordinul necondiționat de a face să se plătească o anumită sumă de bani;
3. numele trasului;
4. indicarea termenului de plată, adică scadența;
5. locul plății;
6. numele aceluia sau la ordinul căruia plata trebuie să fie făcută;
7. locul și data emisiunii;
8. semnătura trăgătorului.

Clauza la ordin este de esența cambiei și, deci, nu mai este necesar ca ea să fie inclusă în cuprinsul titlului ca o mențiune specială.

Titlul lipsit de una din mențiunile esențiale nu are valoarea juridică a unei cambii. Acest principiu comportă însă unele excepții: dacă scadența nu este menționată, cambia este considerată de lege ca plătitibilă la vedere, dacă nu se indică locul plății, legea consideră că plata se va face la locul menționat lângă numele trasului, dacă nu este precizat locul emisiunii, legea consideră că acesta este locul indicat lângă numele trăgătorului.

Potrivit art. 8 al Ordonanței de urgență nr. 39/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, orice semnătură cambială trebuie să cuprindă:

a) în clar, numele și prenumele persoanei fizice sau denumirea persoanei juridice, ori a entității care se obligă;

b) semnătura olografă a persoanei fizice, respectiv a reprezentanților legali sau a împuterniciților persoanelor juridice care se obligă ori a reprezentanților sau a împuterniciților altor categorii de entități care utilizează astfel de instrumente.

În toate legislațiile, proprietatea unei cambii cu toate drepturile incorporate în ea se transmite prin gir. Girul este un contract cambial încheiat între o parte numită girant și o alta numită giratar, prin care se transmite proprietatea cambiei de la primul la cel de-al doilea. Această operație juridică se efectuează prin indicarea scrisă pe cambie sau pe foaia atașată la ea a numelui giratarului, datată și subsemnată de girant.

⁷ Asupra raportului cambial și raportului fundamental vezi M. N. Costin, V. Luha, „Caracteristicile structurale ale cambiei” în *Revista de Drept Comercial* nr. 4/1995, p. 44-46.

Principiul *nimeni nu poate transmite mai multe drepturi decât are el însuși* se explică nu numai în cazul girului restrâns, ci și în cazul când se transmite prin gir o cambie care a ajuns deja la scadență sau care nu este onorată, caz în care noul giratar primește cambia grevată cu toate defectele juridice.

Avalul este o instituție specifică dreptului cambial al țărilor care au adoptat legea uniformă de la Geneva. Ea nu este cunoscută dreptului anglo-american. Avalul este actul prin care o persoană numită avalist garantează plata cambiei de către un debitor cambial numit avalizat. Poate fi avalist o persoană străină de cambie sau chiar un semnatar al cambiei. Avalizatul poate fi acceptantul, trăgătorul, girantul sau chiar un avalist. Dacă în cambie nu se indică persoana pentru care s-a dat avalul, se prezumă că el este dat pentru trăgător, care este debitorul principal. Avalul se dă pe cambie sau pe adaosul acesteia, inserându-se mențiunea *pentru aval* sau *pentru garanție*, urmată de semnătura avalistului.

Avalul poate fi dat pentru întreaga sumă din cambie sau numai pentru o parte din ea. Avalistul are o obligație identică, cu același conținut și cu aceeași întindere ca obligația garantată. Drept urmare, principiul inopozabilității excepțiilor este valabil contra avalistului, așa cum era valabil și contra debitorului avalizat. Tot astfel, principiul solidarității debitorilor cambiei este aplicabil și avalistului. Avalistul care plătește cambia dobândește toate drepturile decurgând din cambie împotriva avalizatului, ca și a celor ținuți de către acesta din urmă în temeiul cambiei.

În ceea ce privește acceptarea, putem spune că trasul nu este parte în înscrisul cambial, deși el are ordin din partea trăgătorului să plătească. Trasul devine debitor cambial prin acceptare. Deci, acceptarea este actul prin care trasul se angajează să plătească suma din cambie aceluia care va fi posesorul ei legitim la scadență. Prin acceptare, trasul devine obligat cambial în mod solidar, alături de trăgător, giranți și avalisti. Dar în timp ce trasul își asumă obligația de a plăti, ceilalți își asumă obligația de a face să se plătească, deoarece ei sunt ținuți să plătească numai în cazul în care trasul refuză plata. Obligația asumată de tras este literală, autonomă și abstractă. Excepțiile pe care trasul le poate opune trăgătorului nu pot fi invocate împotriva celorlalți posesori ai titlului.

Prezentarea la acceptare este facultativă. Dacă trăgătorul inserează în cambie o clauză prin care să impună obligația de prezentare a posesorului titlului la acceptare, neprezentarea titlului la acceptare, în termenul fixat, are drept consecință decăderea posesorului din exercitarea dreptului de regres. Posesorul cambiei păstrează însă drepturile decurgând din cambie.

Cambia cu scadență la un anumit termen de la vedere trebuie să fie prezentată la acceptare, precizarea scadenței fiind tocmai în funcție de această prezentare. Termenul de prezentare este de un an de la data emisiunii cambiei.

Acceptarea trebuie să fie datată. O acceptare nedată va produce efecte juridice, dar numai față de tras.

Prezentarea cambiei la acceptare se poate face oricând până la scadență. Odată ajunsă la scadență, cambia devine exigibilă, astfel încât nu se mai poate cere decât plata.

În condițiile legii uniforme de la Geneva, refuzul de acceptare sau de plată trebuie constatat printr-un act oficial – întocmit de notar – act numit protest. Existența protestului este indispensabilă pentru ca beneficiarul să-și poată valorifica drepturile sale izvorâte din cambie și pentru exercitarea acțiunii de regres.

Cu toate acestea, stipularea clauzelor *fără protest* sau *fără cheltuieli* înscrise în cambie și semnate exonerează posesorul legitim al cambiei de obligația de a face protestul.

Renunțarea la protest operează cu privire la toți semnatarii cambiei, dacă este scrisă de trăgător, sau numai cu privire la cel care a inserat-o în cambie, dacă este scrisă de un girant sau de un avalist.

În toate legislațiile cambiale, protestul, ca act autentic, este supus anumitor formalități.

În legislațiile țărilor care au adoptat Convenția de la Geneva pentru rezolvarea anumitor conflicte de legi privitoare la cambie și bilet la ordin, forma și termenul pentru protest, ca și forma altor măsuri pentru exercițiul și prezervarea drepturilor privind cambiile și biletele la ordin sunt reglementate de legile țării în care protestul trebuie dresat sau măsurile în cauză trebuie luate.⁸

În ceea ce privește prezentarea unei cambii la plată, art. 46¹ din Ordonanța de urgență nr. 39/2008 prevede că aceasta se poate face în original sau prin trunchiere. În sensul prezentei legi, prin trunchiere se înțelege procedeul informatic care constă în următoarele operațiuni succesive:

- a) transpunerea în format electronic a informațiilor relevante de pe cambia originală;
- b) reproducerea imaginii cambiale originale în format electronic;
- c) transmiterea informației electronice obținute la literele a) și b) către instituția de credit plătitoare.

Pot face obiectul trunchierii numai cambiile acceptate.

Prezentarea la plată a unei cambii prin trunchiere produce aceleași efecte juridice ca și prezentarea la plată a cambiei originale, cu condiția ca aceasta din urmă să fi fost emisă cu respectarea prevederilor legii.

Art. 46³ din OUG nr. 39/2008 prevede că refuzul total sau parțial la plată al unei cambii prezentate la plată prin trunchiere se face în formă electronică de către instituția de credit plătitoare.

Dacă trasul plătește suma prevăzută în cambie, acesta îi liberează pe toți debitorii cambiali. Refuzul trasului de a plăti antrenează răspunderea solidară a tuturor debitorilor cambiali. Dacă plata se face de către un debitor de regres, cum ar fi un giratar, această plată îi liberează numai pe acei obligați cambial care figurează în titlu după el, adică giranții succesivi și avalistii lor; debitorii cambiali anteriori continuă să fie obligați, putând fi urmăriți în temeiul cambiei.

⁸ Pentru detalii privind regimul juridic al titlurilor de credit în dreptul comerțului internațional vezi I. Rucăreanu, B. Ștefănescu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, pp. 329-350.

Legea uniformă de la Geneva prevede că locul plății trebuie să fie specificat în titlu. În lipsa unei astfel de mențiuni, legea prezumă ca loc al plății locul specificat lângă numele trasului. Neindicarea în cambie a locului plății în unul din aceste două moduri antrenează nulitatea cambiei. Trăgătorul poate să indice ca loc al plății și domiciliul unui terț.

După legea uniformă de la Geneva, posesorul cambiei nu poate refuza plata parțială. Aceasta nu stinge drepturile sale cambiale asupra părții din sumă care a rămas neplătită. Rațiunea care a determinat această soluție derogatorie de la dreptul comun, unde plata este indivizibilă, este aceea că în materie cambială plata nu interesează numai posesorul titlului, ci și pe ceilalți semnatari ținute solidar la plată și care au interes ca, măcar în parte, să fie liberați.

Legea uniformă de la Geneva face distincție între liberarea trăgătorului de garanția acceptării, pe de-o parte, și liberarea de garanția plății, pe de altă parte. Trăgătorul se poate libera de garanția acceptării numai prin plată. Dar nu-i este permis să se libereze de garanția plății. Orice stipulație în sens contrar este considerată de lege ca fiind nescrisă.

3. Biletul la ordin

Biletul la ordin este un titlu girabil, formal și complet, care cuprinde obligația necondiționată pe care și-o asumă emitentul de a plăti în favoarea beneficiarului.

Biletul la ordin urmează, în general, regulile prevăzute pentru cambie, iar reglementarea lui se află în aceeași lege care reglementează cambia, respectiv Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, precum și în Normele-cadru nr. 6/1994 și în Normele tehnice nr. 10/1994 ale B.N.R.

Dar spre deosebire de cambie unde intervin trei persoane (trăgătorul, trasul și beneficiarul), biletul la ordin implică numai două persoane: emitentul, care se obligă să plătească la scadență și beneficiarul.

Mențiunile esențiale pe care trebuie să le cuprindă biletul la ordin, sub sancțiunea ineficienței sale ca bilet la ordin, sunt următoarele:

1. denumirea de bilet la ordin, redactată în textul titlului, în limba folosită pentru întocmirea sa;
2. promisiunea necondiționată de a plăti o anumită sumă de bani la scadență;
3. locul unde trebuie să se facă plata;
4. numele beneficiarului căruia sau la ordinul căruia trebuie să se facă plata;
5. data și locul emisiunii;
6. semnătura emitentului.

Întrucât nu există tras, nu se pune problema acceptării, iar biletul la ordin plătitibil la un anumit termen de la vedere trebuie prezentat pentru viză emitentului în termenul legal de un an sau în termenul convențional fixat de părți. Refuzul emitentului de a viza se va constata printr-un protest, a cărui dată va constitui

punctul de plecare al termenului de la vedere. Cât privește avalul, dacă nu s-a precizat pentru cine este dat, este reputat a fi dat pentru emitent.

Așa cum prevede art. 105¹ din Ordonanța de urgență nr. 39/2008, biletul la ordin poate fi prezentat la plată prin trunchiere, ca și cambia, cu excepția condiției referitoare la acceptare, celelalte producându-și toate efectele pe care legea le recunoaște biletului la ordin original.

Deosebirile dintre cambie și bilet la ordin nu sunt derogatorii de la principiile dreptului cambial, ci numai de adaptare la structura proprie a biletului la ordin.

Art. 106 din Legea 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin adoptă un sistem de trimitere la normele aplicabile biletului la ordin pozitiv, în sensul indicării exprese a acelor prevederi ale legii, care sunt aplicabile biletului la ordin în măsura în care nu sunt incompatibile cu natura acestuia.

Astfel, sunt cuprinse în enumerarea acestui articol prevederi referitoare la:

- gir (art. 13-23);
- scadență (art. 36-40);
- acțiunea în executarea cambială (art. 47);
- copiile (art. 83 și 86);
- alterările (art. 88);
- prescripția (art. 94);
- zilele de sărbătoare legală (calendarul termenelor) și inadmisibilitatea termenului de grație (art. 95-98);
- subscrierea prin punere de deget (art. 99);
- acțiunea decurgând din îmbogățirea fără justă cauză (art. 65);
- anularea și înlocuirea titlului (art. 88-93).

Aplicarea la biletul la ordin a prevederilor de mai sus, condiționată de compatibilitatea lor la natura biletului la ordin, se referă la condiționarea a ceea ce reprezintă deosebirea esențială a biletului la ordin de cambie, și anume lipsa trasului ca cel de-al treilea participant, ca debitor principal, la emiterea, circulația și executarea cambiei.

Sunt, de asemenea, aplicabile biletului la ordin, fără a fi necesar a se analiza dacă sunt sau nu compatibile cu natura cambiei prevederile legii referitoare la cambie privind:

- cambia plătitibilă de un al treilea (comision) sau într-o altă localitate decât aceea de domiciliu al trasului (art. 4 și 30);
- stipulația de dobândă (art. 3);
- deosebirile în indicarea sumei de plată (art. 6);
- efectele unei semnături puse în condițiile art. 7;
- efectele semnăturii unei persoane care lucrează fără împuternicire sau depășind împuternicirea (art. 10);
- cambia în alb (art. 12).

Însumând cele două categorii de trimiteri la textele de lege care se aplică și biletului la ordin, vom remarca că din art. 106, care trebuie considerat enunțiativ,

lipsesc și prevederi care în mod firesc trebuie aplicate și biletului la ordin. Este vorba de conținutul semnăturii cambiale (art. 8), semnătura dată pe cambie ca reprezentant, fără a avea împuternicire sau care a depășit împuternicirea (art. 9), răspunderea pentru neplată (art. 11 adaptat).⁹

Ca un corolar al sistemului de trimitere pozitivă, admitem că, *per a contrario*, nu sunt aplicabile biletului la ordin o serie de instituții specifice cambiei cum sunt: acceptarea (art. 24-32), regresul după acceptarea parțială (art. 56), acceptarea prin intervenție (art. 75-77), duplicatele (art. 83-85) și cambia cu cesiunea creanței derivând din vânzarea de mărfuri față de tras (art. 100-103).

Jurisprudența specifică biletului la ordin este mult mai săracă decât cea privind cambia. Se vor aplica în mod corespunzător soluțiile date de instanțele judecătorești în soluționarea aplicării textelor din lege aplicabile și biletului la ordin. Iată două decizii privind special biletul la ordin:

Primul gir la un bilet la ordin trebuie să fie al beneficiarului, în cazul când acesta a rămas posesorul buletinului la ordin. Semnătura pe verso a unei persoane străine de raportul cambial nu constituie niciun gir și niciun aval neavând mențiunea *pentru aval*.¹⁰

La biletul la ordin în care nu se arată locul plății se socotește ca loc de plată locul emiterii unde trebuie adresat și protestul de neplată.¹¹

4. Cambia și biletul la ordin în dreptul internațional privat

Noul Cod civil, în vigoare de la 1 octombrie 2011, reglementează aceste aspecte în articolele 2647 și următoarele, astfel:

Persoana care, potrivit legii sale naționale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec, se obligă totuși, valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condițiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost scris.

Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii de mai sus, dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii și semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile.

Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Legea locului unde titlul a fost constituit stabilește dacă posesorul cambiei dobândește creanța care a dat loc emisiunii titlului.

⁹ R. Economu, *Manual practic de drept cambial*, Editura Lumina Lex, 1996, București, p. 193.

¹⁰ Cas. III, 22 mai 1941. Nepublicată.

¹¹ Cas. III, 4 noiembrie 1919, Buc. 1919, p. 365, Cas. III, 10 noiembrie 1926, Buc. 1926, p. 500.

Legea statului unde este plătită cambia stabilește dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum și dacă posesorul titlului este sau nu obligat să primească o plată parțială.

Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătitabile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

5. Concluzii

Cambia și biletul la ordin continuă să se aplice după 1990, ele fiind adoptate de economia de piață ca instrumente deosebit de utile.

Norma din art. 3 Cod comercial referitoare la ordinul în produse sau mărfuri căzuse deja în desuetudine înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil, la 1 octombrie 2011.

Ordonanța de urgență a guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, reglementând prezentarea unei cambii la plată arată că se poate face în original sau prin trunchiere (procedeu informatic), precizând că pot face obiectul trunchierii numai cambiile acceptate.

Apreciem că reglementarea procedurii trunchierii face mai ușoară, începând din 2008, prezentarea cambiilor la plată.

De asemenea, salutăm reglementarea în noul Cod civil a aspectelor de drept internațional privat privind cambia și biletul la ordin, odată cu abrogarea Legii nr. 105/1992 privind raporturile de drept internațional privat.

Bibliografie

1. Carpenaru, S. D., *Drept comercial roman*, Universul Juridic, București, 2007.
2. Costin, M. N., Luha, V., „Caracteristicile structurale ale cambiei” în *Revista de Drept Comercial* nr. 4/1995
3. Economu, R., *Manual practic de drept cambial*, Lumina Lex, București, 1996.
4. Galasescu-Pyc, D., *Cambia și biletul la ordin*, Vol. I, București, Tiparul universitar, 1939.
5. Rucăreanu, I.; Ștefănescu B., *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.